

รายงานผลการประชุมคณะกรรมการมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช

สมัยสามัญ ครั้งที่ ๖๗

ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

วันที่ ๒๖ - ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๙

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ขอเรียนสรุปผลการประชุม ดังนี้

๑. การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง ระดับค่าตกค้างสูงสุดของสารกำจัดศัตรูพืช (Workshop on Pesticide Maximum Residue Levels) เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดค่า Maximum Residue Limit (MRLs) ของสารกำจัดศัตรูพืช ดังนี้ (๑) แนวทางของ Codex ในการจัดทำค่า MRLs ของสารกำจัดศัตรูพืช โดยจะมีการประเมินข้อมูลเพื่อกำหนดค่า Codex MRLs ใหม่ทุกๆ ๑๕ ปี (๒) การจัดทำความร่วมมือระหว่างประเทศและระดับภูมิภาคในการกำหนดค่า MRLs ของสารกำจัดศัตรูพืช เช่น APEC ได้จัดทำแนวทางในการกำหนดค่า MRLs ของสินค้านำเข้าเพื่อให้เกิดรูปแบบในการกำหนดค่า MRLs ที่สอดคล้องกันระหว่างภูมิภาคและกลุ่มประเทศ East Africa Community (EAC) ได้จัดทำ EAC MRLs และจัดทำคู่มือเพื่อศึกษาการตกค้างจากการใช้สารเคมีในแปลงเกษตร (Crop Trial Protocol) (๓) การทำ Import Tolerance โดยจัดส่งข้อมูลพิษวิทยาและข้อมูล Residue Trial ให้ประเทศผู้นำเข้าพิจารณาปรับค่า MRLs (๔) ในกรณีของสารบางชนิดที่ Codex ไม่ได้กำหนดค่า MRLs ไว้ ควรมีการจัดทำความสอดคล้องในการกำหนดค่า MRLs ระหว่างประเทศและภูมิภาคให้มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม สหรัฐฯ เสนอให้จัดสัมมนาติดตามผลเรื่อง MRLs (Follow-up Workshop) อีกครั้ง พร้อมทั้งเสนอให้มีความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกในการจัดทำความสอดคล้องของค่า MRLs (Global Harmonized MRLs)

๒. การสัมมนาเรื่อง โครงการ IR-๔ (IR-๔ Programme) ของสหรัฐอเมริกา เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดทำข้อมูลการศึกษาปริมาณการตกค้างจากการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร (Supervised Residue Trials) ที่ใช้ในพืชที่ไม่ใช่พืชหลัก (Minor Use Crops) เพื่อนำข้อมูลที่จัดส่งให้ Codex ไปกำหนดค่า MRLs ของสารกำจัดศัตรูพืชขั้นต่อไป โดยสหรัฐฯ จะให้ความช่วยเหลือในการจัดตั้งทีมงานและอบรมเชิงเทคนิคให้มีศักยภาพในการจัดทำข้อมูลเสนอต่อ Codex ได้ สำหรับประเทศไทยได้เข้าร่วมประเมินการตกค้างของสาร Spinetoram ในมะม่วงและลิ้นจี่สดซึ่งดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วเมื่อเดือนกันยายนที่ผ่านมา

๓. การสัมมนาเรื่อง ร่างกฎระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์การจำแนกสารกำจัดศัตรูพืชที่มีฤทธิ์เป็นสารยับยั้งการทำงานของต่อมไร้ท่อ สหภาพยุโรปชี้แจงว่าก่อนที่ร่างกฎระเบียบฉบับนี้จะมีผลบังคับใช้ จะใช้หลักเกณฑ์ interim criteria คือ สารใดมีฤทธิ์ก่อมะเร็งและมีผลต่อระบบสืบพันธุ์จะจัดเป็นสารยับยั้งการทำงานของต่อมไร้ท่อ แต่หลักเกณฑ์ตามร่างกฎระเบียบใหม่กำหนดว่าสารยับยั้งการทำงานของต่อมไร้ท่อจะต้องประกอบด้วย ๓ ปัจจัย คือ (๑) สารนั้นต้องมีผลกระทบเชิงลบต่อสุขภาพมนุษย์ (๒) สารนั้นต้องออกฤทธิ์ที่ต่อมไร้ท่อ และ (๓) ผลกระทบเชิงลบต่อสุขภาพมนุษย์จะต้องเกิดจากการออกฤทธิ์ของสารที่ต่อมไร้ท่อ อย่างไรก็ตาม หลักเกณฑ์นี้จัดทำบนพื้นฐานของความเป็นพิษของสาร (Hazard identification) ตามคำนิยามของ WHO/IPCS๒๐๐๒ ซึ่งเป็นมติของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป เมื่อร่างกฎระเบียบผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภาสหภาพยุโรปแล้วก็จะมีผลบังคับใช้ในทันทีและจะไม่มีการให้ระยะเวลาปรับตัว โดยจะใช้หลักเกณฑ์ใหม่นี้ในการพิจารณาสารกำจัดศัตรูพืชที่ขอต่ออายุหรือขอขึ้นทะเบียนใหม่ หากสารนั้นเข้าข่ายหลักเกณฑ์ทั้ง ๓ ข้อข้างต้นก็จะไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนและส่งผลให้ค่า

MRL ของสารนั้นถูกปรับไปอยู่ที่ ๐.๐๑ มิลลิกรัม/กิโลกรัม ยกเว้นในกรณีที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าสารนั้นมีความเสี่ยงต่อการสัมผัสน้อยมาก (Negligible Risk) ล่าสุดสหภาพยุโรปได้เปิดเผยรายชื่อสารที่มีฤทธิ์เป็นสารยับยั้งการทำงานของต่อมไร้ท่อ ๒๖ ชนิด แต่เป็นสารที่มีการขึ้นทะเบียนอนุญาตให้ใช้ในประเทศไทย ๑๕ ชนิด ได้แก่ ๒,๔-D, Cypermethrin, Flubendiamide, Iprodione, Malathion, Mancozeb, Myclobutanil, Oxadiazon, Pendimethalin, Spirodiclofen, Tebuconazole, Tetraconazole, Thiophanate-methyl, Thiram และ Ziram

๔ การประชุมอย่างไม่เป็นทางการ (Informal meeting) ที่ประชุมได้พิจารณาใน ๓ ประเด็น ดังนี้

๔.๑ คู่มือในการปฏิบัติตามความตกลงว่าด้วยการบังคับใช้สุนามัยและสุนามัยพีช (Catalogue of Instrument) ประเทศสมาชิกมีความเห็นตรงกันว่าเอกสารนี้มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติตามความตกลง SPS และเห็นชอบตรงกันในเนื้อหาของเอกสาร เพียงแต่ติดขัดในประเด็นของการเพิ่มบทปฏิเสธความรับผิดชอบ (Disclaimer) ว่าเอกสารฉบับนี้ไม่มีผลผูกพันทางกฎหมายและไม่กระทบถึงสิทธิพันธกรณีภายใต้กรอบ WTO โดยเสนอให้มีการปรับข้อความให้มีความยืดหยุ่นทางกฎหมายมากขึ้นเพื่อนำไปสู่การยอมรับร่วมกัน

๔.๒ รายงานการทบทวนการดำเนินการตามความตกลง SPS ครั้งที่ ๔ (Fourth Review) ซึ่งไม่สามารถหาข้อสรุปเรื่องมาตรฐานเอกชน (SPS-Related Private Standards) ร่วมกันได้ สหรัฐฯ เสนอ ๓ ทางเลือก คือ (๑) ให้คงข้อความที่ไม่สามารถตกลงกันได้ไว้ในรายงาน (๒) จัดทำเนื้อหาในส่วนของ มาตรฐานเอกชนใหม่โดยรวบรวมจากประเด็นที่มีการถกเถียงกันและมุมมองของประเทศสมาชิกเพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน (๓) ไม่ต้องมีการรับรองรายงาน Fourth Review ปรธานฯ ได้เสนอให้คงการหารือประเด็นนี้ในการประชุมครั้งต่อไป โดยอาจมีการเสนอข้อความใหม่เพื่อนำไปสู่การยอมรับร่วมกัน

๔.๓ เอกสารการติดตามประเด็นเรื่องความโปร่งใส มีสาระสำคัญ ๓ ประเด็น ได้แก่ (๑) การเผยแพร่กฎระเบียบที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่เป็นทางการบนเว็บไซต์ของ WTO ซึ่งประเทศสมาชิกได้แสดงข้อกังวลในเรื่องคุณภาพและความถูกต้องทางกฎหมายของการแปล พร้อมทั้งขอให้มีการหารือในเรื่องนี้ต่อไป (๒) การประชุมอย่างไม่เป็นทางการเกี่ยวกับมาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้าในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยฝ่ายเลขาฯ เสนอให้จัด Thematic Session เพื่อให้ตัวแทนจากประเทศสมาชิกร่วมเสนอประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้มาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้าและอภิปรายร่วมกัน (๓) การจัดทำฐานข้อมูลกลางเพื่อรวบรวมข้อมูลด้านกฎระเบียบของประเทศสมาชิก ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดภายใต้ความตกลงเรื่องการอำนวยความสะดวกทางการค้า

๕ การประชุมคณะกรรมการ SPS สมัยสามัญ ครั้งที่ ๖๗ ได้มีการเสนอข้อกังวลทางการค้าระหว่างประเทศ (Specific Trade Concerns: STCs) ดังนี้

๕.๑ ข้อกังวลต่อร่างกฎระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์ในการจำแนกสารกำจัดศัตรูพืชที่เป็นสารขัดขวางการทำงานของต่อมไร้ท่อ (Endocrine Disruptor) ของสหภาพยุโรป อาร์เจนตินา จีน สหรัฐอเมริกา พร้อมด้วยประเทศสมาชิกอื่นกว่า ๒๐ ประเทศ รวมทั้งประเทศไทยได้กล่าวถ้อยแถลงแสดงความกังวลต่อร่างหลักเกณฑ์ซึ่งใช้หลักการ hazard cut-off criteria คือถ้าสารมีฤทธิ์ต่อการทำงานของต่อมไร้ท่อก็จะห้ามไม่ให้เกิดการขึ้นทะเบียน ประเทศสมาชิกได้เรียกร้องให้ใช้หลักเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงโดยคำนึงถึง โอกาสในการได้รับสาร (Exposure) และความรุนแรงของการออกฤทธิ์ของสาร (Potency) มาพิจารณาเพื่อประเมินความเสี่ยงที่

แท้จริงของสาร รวมถึงการกำหนดค่า MRLs ตามหลักเกณฑ์ของ Codex ทั้งนี้ สหภาพยุโรปยืนยันว่าร่างหลักเกณฑ์นี้อยู่ภายใต้หลักการของความตกลง SPS และอยู่บนพื้นฐานการประเมินความเป็นพิษของสาร การได้รับสาร และการประเมินความเสี่ยงแล้ว โดยสหภาพยุโรปยืนยันว่าจะบังคับใช้หลักเกณฑ์นี้โดยเร็วที่สุด

๕๒ ข้อกักขังต่อกฎระเบียบของสหรัฐอเมริกาเรื่องการตรวจสอบปลาและผลิตภัณฑ์ปลาในตระกูล *Siluriformes* จีน เวียดนาม และไทยร่วมกันกล่าวถ้อยแถลงแสดงข้อกักขังและเรียกร้องให้สหรัฐอเมริกายกเลิกการบังคับใช้กฎระเบียบฉบับนี้ เนื่องจากเป็นการนำวิธีการตรวจสอบควบคุมสินค้าปศุสัตว์ที่มีความเสี่ยงมากกว่ามาใช้กับสินค้าปลาในตระกูล *Siluriformes* ซึ่งมีความเสี่ยงน้อยมาก จึงเป็นการใช้มาตรการที่เข้มงวดเกินความจำเป็น ไม่ตั้งอยู่บนหลักการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งขัดต่อความตกลง SPS

๕๓ ข้อกักขังต่อกฎระเบียบของสหรัฐอเมริกาเรื่องโปรแกรมติดตามตรวจสอบการนำเข้าสินค้าอาหารทะเล (Seafood Import Monitoring Program) โปรแกรมนี้จัดทำขึ้นเพื่อต่อต้านการทำประมงที่ผิดกฎหมาย โดยกำหนดให้ประเทศผู้ส่งออกต้องจัดทำระบบตรวจสอบย้อนกลับและจัดส่งข้อมูลแหล่งที่มาของสินค้าต่อศุลกากรสหรัฐฯ โดยจีนได้แสดงข้อกักขังและเรียกร้องให้ยกเลิกโปรแกรมดังกล่าว โดยเห็นว่าขัดต่อหลักการไม่เลือกปฏิบัติ (National Treatment) ของ WTO เพราะบังคับใช้กับสินค้านำเข้าเท่านั้น ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างสินค้าในประเทศและสินค้านำเข้า และสหรัฐฯ ไม่ได้แจ้งเวียนมาตรการนี้ต่อ WTO อีกด้วย

๖ การหารือทวิภาคีกับประเทศคู่ค้า

๖๑ การหารือทวิภาคีกับตุรกี ผู้แทนไทยขอหารือกับผู้แทนตุรกีเพื่อติดตามความคืบหน้าการพิจารณาปรับลดอัตราการตรวจสอบสินค้าไทยของตุรกี ซึ่งฝ่ายตุรกีแจ้งว่ายังไม่สามารถปรับลดอัตราการตรวจสอบให้ไทยได้เนื่องจากมีการแจ้งเตือนผ่านระบบการแจ้งเตือนของสหภาพยุโรปว่าสินค้าจากไทยมีการปนเปื้อน GMO ซึ่งฝ่ายไทยได้ขอให้ตุรกีแยกพิจารณาเป็นรายสินค้าโดยพิจารณาปรับลดอัตราการตรวจสอบในสินค้าข้าวให้แก่ไทยก่อน และฝ่ายไทยจะจัดทำหนังสือชี้แจงเกี่ยวกับการแจ้งเตือนการปนเปื้อน GMO ในสินค้าข้าวให้ตุรกีพิจารณา

๖๒ การหารือทวิภาคีกับออสเตรเลีย ผู้แทนออสเตรเลียขอหารือเกี่ยวกับความคืบหน้าจากการประชุม SPS Expert Group ไทย-ออสเตรเลีย ครั้งที่ ๑๒ เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๙ โดยเฉพาะประเด็นการเปิดตลาดสินค้าเกษตรระหว่างกัน โดยสินค้าที่ไทยประสงค์จะส่งออกไปยังออสเตรเลีย ได้แก่ เป็ดปรุงสุก มะม่วง กุ้ง และชิงสาด ในขณะที่ออสเตรเลียให้ความสำคัญในเรื่องการเปิดตลาดอะโวคาโด การตรวจรับรองโรงฉายรังสี และการตรวจรับรองห้องเย็นก่อนการส่งออก ซึ่งหน่วยงานของทั้งสองฝ่ายจะได้ประสานงานในรายละเอียดระหว่างกันต่อไป

๖๓ การหารือทวิภาคีกับไต้หวัน ผู้แทนไต้หวันขอหารือเพื่อสอบถามความคืบหน้าในการขออนุญาตส่งออกเมล็ดพันธุ์มะละกอมายังไทย และผู้แทนไทยได้ขอให้ไต้หวันพิจารณาถอดถอนประเทศไทยออกจากรายชื่อเขตแพร่กระจายของศัตรูพืช ๓ ชนิด ได้แก่ *Ditylenchus dipsaci*, *Ditylenchus destructor* และ *Stemochetus mangiferae* เนื่องจากศัตรูพืชดังกล่าวไม่มีในไทย โดยไต้หวันขอให้ไทยจัดทำหนังสือแจ้งสถานภาพปลอดศัตรูพืชทั้ง ๓ ชนิดถึงหน่วยงาน BAPHIQ ของไต้หวัน

๖๔ การหารือทวิภาคีกับสาธารณรัฐชิลี ผู้แทนสาธารณรัฐชิลีขอหารือเพื่อสอบถามความคืบหน้าการเปิดตลาดสินค้าเกษตรและอาหารภายใต้กรอบการค้าเสรีไทย-ชิลี โดยสินค้าที่ชิลีต้องการเปิดตลาด

ได้แก่ เนื้อสุกร เนื้อโค และเนื้อแกะ นมและผลิตภัณฑ์นม ลูกแพร์ เมล็ดข้าวโพด สำหรับสินค้าที่ไทยต้องการเปิดตลาด ได้แก่ ลำไย และมะม่วงสด ซึ่งซีลีโต้ได้เริ่มดำเนินการจัดทำ PRA ให้แก่ไทยแล้วตั้งแต่วันที่มิถุนายน ๒๕๕๙

ข้อคิดเห็นของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

ผลการประชุมดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา จึงเห็นควรแจ้งผลการประชุมให้หน่วยงานข้างต้นทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

*****

ที่มา กองนโยบายมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร